

คำประกาศเกียรติคุณ

นายตริก ปลอดฤทธิ์

ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ลิเกป่า) พุทธศักราช ๒๕๖๘

นายตริก ปลอดฤทธิ์ เกิดวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๗๗ ที่อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ ปัจจุบันอายุ ๙๒ ปี สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา จากโรงเรียนบ้านโคกยาง อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่

นายตริก เริ่มต้นฝึกฝนศิลปะการแสดงพื้นบ้านตั้งแต่วัยเยาว์ โดยเริ่มจากการฝึกเล่นหนังตะลุงกับบิดา และนายเทือก แก้วสุข และเรียนการแสดงมโนราห์ จากนายสีนาก บุญณณิ จนกระทั่งอายุได้ ๒๐ ปี จึงหันมาสนใจการแสดงลิเกป่า ซึ่งต่อมาได้มีโอกาสได้ฝึกเรียนลิเกป่ากับครูลิเกป่า ๒ ท่าน ซึ่งมีคณะลิเกป่าที่มีชื่อเสียงอยู่ในหมู่บ้าน ขณะนั้น ได้แก่ ลิเกสวาสดี แก้วโลก และลิเกเดช แก้วทิพย์ และด้วยความสามารถด้านการแสดง ประกอบกับน้ำเสียงขับร้องที่ไพเราะ ผสมผสานกับท่าเต้นท่าทางที่อ่อนช้อยรับกับจังหวะ รวมทั้งปฏิภาณไหวพริบในการแสดงที่น่าเสนอภาพสะท้อนทางสังคม วัฒนธรรม และความเชื่อของคนในชุมชนได้เป็นอย่างดี นายตริก จึงได้รับหน้าที่แสดงเป็น “แขกแดง” ตัวละครสำคัญในการแสดงลิเกป่าในเวลาต่อมา

แต่ด้วยการเปลี่ยนแปลงของสังคมและวัฒนธรรม ทำให้การแสดงลิเกป่าเริ่มหายไปจากเวทีในหมู่บ้าน ในปี พ.ศ. ๒๕๐๐ นายตริกจึงได้รวบรวมผู้ที่สนใจมาร่วมตั้งคณะขึ้นใหม่ โดยใช้ชื่อคณะลิเกป่าว่า “รวมมิตรบันเทิงศิลป์” และเป็นหัวหน้าคณะ และเป็นผู้นำในการประกอบพิธีไหว้ครูตามประเพณีก่อนเริ่มการแสดงทุกครั้ง ทำให้ลิเกป่ากลับมาได้รับความนิยมอีกครั้งจากชาวกระบี่และจังหวัดใกล้เคียง มีการจัดแสดงลิเกป่าในการต้อนรับแขกบ้านแขกเมือง หรือผู้มาเยี่ยมเยือนจังหวัดกระบี่ ซึ่งถือว่า “แขกแดง” เป็นสัญลักษณ์ของมิตรไมตรี และได้เผยแพร่การแสดงลิเกป่ากับวัฒนธรรมสัจจในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อีกทั้งยังได้แสดงลิเกป่าสาธิตในแหล่งสถานศึกษา และสถานประกอบการการท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่ เพื่อแสดงถึงวัฒนธรรมพื้นบ้าน และให้นักท่องเที่ยวและชาวต่างชาติได้รับชมอยู่เป็นประจำ นอกจากนี้ นายตริกได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของศิลปะการแสดงพื้นบ้านลิเกป่าที่ปัจจุบันกำลังจะสูญหายไป จึงได้มีแนวคิดที่จะสืบสาน เผยแพร่ ต่อยอด ลิเกป่าให้คงอยู่ จึงได้จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ศิลปะการแสดงพื้นบ้านลิเกป่า ณ บ้านของตน เพื่อถ่ายทอดศิลปะการแสดงลิเกป่าให้ผู้ที่สนใจสืบสานศิลปะพื้นบ้านแขนงนี้ต่อไป

ด้วยการอุทิศตนถ่ายทอดศิลปะการแสดงลิเกป่ามาโดยตลอด นายตริกจึงได้รับรางวัลและเกียรติคุณต่าง ๆ ได้แก่ ได้รับโล่เกียรตินิยม ผู้สนับสนุนการอนุรักษ์มรดกไทยดีเด่น เนื่องในวันอนุรักษ์มรดกไทย จากคณะกรรมการอำนวยการวันอนุรักษ์มรดกไทย เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้รับยกย่องเป็นผู้มีผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรม จากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ โดยรับพระราชทานรางวัลจากสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๗ และได้รับโล่เกียรตินิยมเป็น เพชรอันดามัน ในโครงการเชิดชูเกียรติ เพชรอันดามัน ครั้งที่ ๑ จากมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต เมื่อ พ.ศ. ๒๕๖๑ ปัจจุบัน นายตริกยังคงสร้างสรรค์ผลงานด้านการแสดงลิเกป่า โดยเป็นปราชญ์ชาวบ้านที่มีองค์ความรู้ด้านศิลปะการแสดงพื้นบ้านลิเกป่า และอุทิศตนด้วยการถ่ายทอดความรู้ประวัติความเป็นมาตลอดจนการแสดงและการเล่นดนตรีประกอบการแสดงลิเกป่า เพื่อให้ชนรุ่นหลัง สถานศึกษา และผู้สนใจได้เรียนรู้ต่อไป

นายตริก ปลอดฤทธิ์ จึงสมควรได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ลิเกป่า) พุทธศักราช ๒๕๖๘